

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
28 серпня 2021 року,
протокол № 1.

Перша проректорка, голова методичної ради
університету, кандидатка наук з державного
управління, доцентка

_____ Ірина КОВТУН

29 серпня 2021 року

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
навчальної дисципліни
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»
для підготовки на першому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра
зі спеціальності 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота
за заочною формою навчання

м. Хмельницький
2021

РОЗРОБНИК:

Доцентка кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування,
кандидатка економічних наук, доцентка
27 серпня 2021 року

Дар'я АРЗЯНЦЕВА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування
27 серпня 2021 року, протокол № 1 .

Заступниця завідувача кафедри,
кандидатка економічних наук, доцентка,
доцентка кафедри
27 серпня 2021 року

Наталія ЗАХАРКЕВИЧ

Декан юридичного факультету, кандидат
юридичних наук
27 серпня ____ 2021 року

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

Обліковий обсяг 1,42 ум.др.арк.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 3
1.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 3
1.2. Лекції (<i>теми і плани</i>)	– 4
1.3. Семінарські заняття	– 6
1.4. Самостійна робота студентів	– 10
1.5. Індивідуальні завдання	– 11
1.6. Підсумковий контроль	– 12
2. Схема нарахування балів	– 15
3. Рекомендовані джерела	– 17
4. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 22

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Економічна теорія: етапи виникнення та становлення, зміст та методи пізнання	6,5	2	1	-	-	3,5	9	1	1	-	-	7
2.	Економічна система, поняття та основні типи. Власність та її роль в економічному розвитку суспільства	8,5	4	1	-	-	3,5	9	1	1	-	-	7
3.	Виробничі можливості суспільства. Соціальна сутність виробництва	6,5	2	1	-	-	3,5	7	1	-	-	-	6
4.	Теорія товару і грошей	6,5	2	1	-	-	3,5	7	1	-	-	-	6
5.	Капітал підприємства, його кругообіг та обіг	6,5	2	1	-	-	3,5	7	1	-	-	-	6
6.	Домогосподарство в системі ринкових відносин. Доходи населення, їх формування та розподіл	8,5	4	1	-	-	3,5	9	1	1	-	-	7
7.	Ринкова економіка: суть, функції і структура. Суб'єкти ринкової економіки	7,5	2	2	-	-	3,5	7	1	-	-	-	6
8.	Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	7,5	2	2	-	-	3,5	6,5	0,5	-	-	-	6
9.	Ринки економічних ресурсів	7,5	2	2	-	-	3,5	6,5	0,5	-	-	-	6
10.	Роль держави в ринковій економіці	9,5	4	2	-	-	3,5	9	1	1	-	-	7
11.	Світове господарство і міжнародні економічні відносини	7,5	2	2	-	-	3,5	6,5	0,5	-	-	-	6

12.	Економічна глобалізація. Економічні аспекти глобальних проблем	7,5	2	2	–	–	3,5	6,5	0,5	–	–	–	6
	Усього годин:	90	30	18	–	–	42	90	10	4	–	–	76

1.2. Лекції

№ з/п	Назва і план теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	2	3	4
1.	Економічна теорія: етапи виникнення та становлення, зміст та методи пізнання	2	1
1.1.	Предмет економічної теорії		
1.2.	Етапи становлення і розвитку економічної думки в суспільстві		
1.3.	Метод економічної теорії та його складові елементи		
1.4.	Суть і структура продуктивних сил та виробничих відносин		
2.	Економічна система, поняття та основні типи. Власність та її роль в економічному розвитку суспільства	4	1
2.1.	Економічні системи суспільства. Типи економічних систем.		
2.2.	Рушійні сили економічного прогресу: суперечності, економічні потреби та економічні інтереси, конкуренція.		
2.3.	Економічна і соціальна ефективність суспільного виробництва.		
2.4.	Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти. Типи, форми і види власності.		
3.	Виробничі можливості суспільства. Соціальна сутність виробництва	2	1
3.1.	Зміст і структура суспільного виробництва		
3.2.	Ресурси виробництва та їх види. Основні фактори виробництва та їх взаємозв'язок.		
3.3.	Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне		
4.	Теорія товару і грошей	2	1
4.1.	Товар і його властивості. Вартість. Мінова вартість. Споживча вартість та її показники.		
4.2.	Сутність грошей, функції грошей. Закон грошового обігу.		
4.3.	Інфляція, її суть і причини. Види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.		
5.	Капітал підприємства, його кругообіг та обіг	2	1
5.1.	Капітал як фактор виробництва. Структура капіталу та його обіг.		
5.2.	Основний та оборотний капітал. Фізичне та моральне зношення основного капіталу. Час і швидкість обігу		
6.	Домогосподарство в системі ринкових відносин. Доходи населення, їх формування та розподіл	4	1
6.1.	Доходи, їх види та джерела формування.		
6.2.	Сутність та механізм розподілу доходів. Функціональний та персональний розподіл доходів.		
6.3.	Заробітна плата: сутність, форми та системи заробітної плати. Заощадження як необхідний елемент у структурі сімейних		

1	2	3	4
6.4.	доходів. Диференціація доходів та її межі. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.		
7.	Ринкова економіка: суть, функції і структура. Суб'єкти ринкової економіки	2	0,5
7.1. 7.2. 7.3. 7.4. 7.5.	Поняття ринок. Риси, структура та функції ринку. Види ринків. Сутність попиту і фактори, що його визначають. Закон попиту. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Закон пропозиції. Ринкова рівновага. Сутність конкуренції. Форми конкуренції. Монополія та типи монополізації. Види монополій. Антимонопольна політика і антимонопольне законодавство.		
8.	Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	2	0,5
8.1. 8.2. 8.3.	Підприємство як суб'єкт економічної системи. Організаційно-правові форми підприємств. Поняття доходу та витрат підприємства, визначення фінансового результату діяльності.		
9.	Ринки економічних ресурсів	2	1
9.1. 9.2. 9.3. 9.4. 9.5. 9.6. 9.7. 9.8.	Торговий капітал і торговий прибуток Позичковий капітал і позичковий процент Кредит як форма руху позичкового капіталу та його основні форми. Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки. Акціонерний капітал і акціонерні товариства Аграрна сфера виробництва та її особливості. Сутність земельної ренти, її види та механізм створення. Агропромислова інтеграція й агропромисловий комплекс		
10.	Роль держави в ринковій економіці	4	1
10.1. 10.2. 10.3. 10.4. 10.5. 10.6.	Необхідність і межі державного регулювання ринкової економіки. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки. Фінансова система. Суть і структура фінансової системи. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави. Монетарна політика. Інструменти грошово-кредитної політики		
11.	Світове господарство і міжнародні економічні відносини	2	0,5
11.1. 11.2. 11.3. 11.4. 11.5.	Сутність становлення світового господарства. Основні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля. Міжнародний рух капіталів. Причини, форми вивозу капіталу. Наслідки вивозу капіталу. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні кредити. Міжнародна міграція робочої сили.		
12.	Економічна глобалізація. Економічні аспекти глобальних проблем	2	0,5
12.1. 12.2.	Класифікація глобальних проблем. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством.		
	Усього	30	-

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1

(2 теми)

Тема 1. Економічна теорія: етапи виникнення та становлення, зміст та методи пізнання

Питання для усного опитування та дискусії

- 1.1. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки.
- 1.2. Предмет економічної теорії. Функції економічної теорії.
- 1.3. Система економічних законів.
- 1.4. Методи пізнання економічних процесів і явищ:

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Ситуаційне завдання 1. Робота малих в групах–брейнштормінг.

Завдання: Провести брейнштормінг з метою надати відповідь на питання, які переваги та навички отримують студенти за спеціальністю 232 Соціальне забезпечення від вивчення навчальної дисципліни «Економічна теорія»?

Обговорення індивідуального завдання. Охарактеризувати національну модель економічної системи зарубіжної країни (США, Великобританія, Австралія, Швеція, Австрія, Японія, Німеччина та ін.). Особливу увагу звернути на інструменти державного регулювання економіки, вказати позитивні та негативні сторони, навести статистичні дані щодо показників ефективності функціонування економіки (ВВП, рівень безробіття, частка державних витрат у ВВП та інші), місце країни серед інших держав за міжнародними рейтингами (індекс людського розвитку, методологія оцінки Світового банку).

Важливо:

1. Завдання виконуються студентами самостійно, не допускається повторення об'єкта доповіді в межах групи.
2. На високу оцінку заслуговує використання різних джерел інформації, зокрема наукові публікації, офіційні звіти міжнародних установ, актуальні статистичні дані (не старші за 2020-2021 рр.) тощо.
3. Доповідь студента бажано супроводжувати презентацією.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: економічна теорія, предмет економічної теорії, економічні закони.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Сучасні напрями, школи і течії економічної теорії. Розвиток економічної думки в Україні.

Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Складові частини сучасної; економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічне мислення, його види та роль у розумінні економічного життя суспільства.

Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методологічні аспекти пізнання, механізму дії та використання економічних законів.

Методи пізнання економічних процесів і явищ. Загальні та спеціальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції економічної теорії.

Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Економічна теорія як основа економічної політики. Основні напрями, пріоритети, методи, інструменти економічної політики.

Методичні аспекти проведення брейнштурмінгу:

Мозковим штурмом (або брейнштурмінгом від англ. brain storming) називають процес інтенсивного обговорення та пошуку вирішення певного питання чи завдання. Головна мета – вийти за рамки звичного мислення та знайти ту ідею, яку неможливо отримати будь-яким іншим чином. Мозковий штурм найчастіше проводиться у групах, хоча може бути індивідуальним. Саме колективний брейнштурмінг – найкращий спосіб генерації ідей, необхідних для компанії.

Правило №1 Підготовка. Усі учасники штурму мають бути підготовлені. Тема озвучується за 2-3 дні до брейнштурмінгу. Цей час необхідно обміркувати проблему і бути готовим відразу ж на початку штурму пропонувати ідеї.

Правило №2. Що більше учасників, то краще. Таким чином ви отримаєте більше ідей, серед яких зможете вибирати.

Правило №3. Ідеї не критикуються. Це одне з основних правил брейнштурмінгу. Право на життя має будь-яка ідея, навіть найдивніша. Відкидаючи ідеї відразу, ви на корені вбиваєте креативність учасників та бажання ділитися своїми думками.

Правило №4. Ідеї допрацьовуються. Ви можете поєднувати ідеї між собою або розвивати існуючі рішення. Головне — працюйте з ними, а не залишайте у «сирому вигляді».

Правило №5. Записуйте ідеї. І це корисно робити не лише модератору. Нехай кожен учасник веде позначки, малює, записує: тоді ви точно нічого не прогавите і матимете повний список сказаного під час зборів.

Правило №6. Не треба соромитися. Мозковий штурм необхідно проводити в атмосфері максимальної довіри та доброзичливого ставлення один до одного. Кожен із учасників не повинен боятися висловлювати максимум ідей та обговорювати їх.

Тема 2. Економічна система, поняття та основні типи. Власність та її роль в економічному розвитку суспільства

Питання для усного опитування та дискусії

- 2.1. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Потреби та ресурси.
- 2.2. Економічні інтереси: суть, структура, класифікація. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.
- 2.3. Суть економічної системи, її структура. Типи економічних систем. Змішана економічна система.
- 2.4. Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти власності.
- 2.5. Структура економічної власності. Типи і форми власності.
- 2.6. Економічна суть роздержавлення власності. Приватизація.
- 2.7. Вплив відносин власності на добробут населення.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Ситуаційне завдання 1. За допомогою методу контрольних запитань розподіліть країни світу (кількість від 20 до 30 країн за вибором студентів) за типами економічних систем, розкрийте сутність та основні структурні елементи кожної економічної системи. Типи економічних систем: традиційна економіка; економічна система вільного капіталізму; командно-адміністративна система; система змішаної економіки; перехідні економічні системи. Сутність методу контрольних запитань полягає у стимулюванні пошуку ідей за допомогою універсальних запитань (сформууйте самостійно контрольні запитання у кількості не менше 5) та з їх допомогою здійсніть розподіл країн світу.

Методичні вказівки:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального

матеріалу теми, є: економічні потреби, економічні інтереси, економічна система, власність, форми власності, типи власності.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Піраміда Маслоу. Поняття безмежності потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Проблеми використання закону зростання потреб у процесі виробництва матеріальних благ. Економічні блага.

Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.

Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Типи економічних систем. Традиційна економіка. Економічна система вільного капіталізму. Командно-адміністративна система. Система змішаної економіки. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси. Формування інституційних та економічних умов переходу до нової системи господарювання. Криза та розпад командно-адміністративної системи і необхідність переходу економіки постсоціалістичних країн до ринкових відносин. Концепції різноманітності форм переходу різних країн до ринкової економіки.

Основні напрямки формування сучасних ринкових відносин. Формування державного і ринкового механізмів регулювання економіки.

Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти. Типи, форми і види власності. Основні тенденції розвитку власності на сучасному етапі. Необхідність різноманітних форм власності в ринковій економіці. Трансформація форм власності в Україні. Роздержавлення. Приватизація. Світовий досвід. Сучасний стан відносин власності в Україні. Економічні школи щодо періодизації суспільного розвитку.

Семінарське заняття 2 **(2 теми)**

Тема 6. Доходи населення, їх формування та розподіл

Питання для усного опитування та дискусії

- 6.1. Доходи, їх види та джерела формування. Сутність та механізм розподілу доходів.
- 6.2. Суть заробітної плати.
- 6.3. Підприємницький дохід. Доходи від власності та рентні доходи.
- 6.4. Сімейні доходи, їх структура та використання. Диференціація доходів населення. Заощадження населення.
- 6.5. Соціальні аспекти економічних відносин. Рівень та якість життя населення.
- 6.6. Система соціального захисту населення.
- 6.7. Роль держави у регулюванні розподілу доходів і забезпеченні соціального захисту.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Ситуаційне завдання 1. Підготувати презентацію із використанням статистичних даних по одному з наступних питань:

1. Економічні наслідки безробіття. Європейські та світові проблеми безробіття.
2. Причини та наслідки нерівності у суспільстві. Показники вимірювання нерівності.
3. Прожитковий мінімум в Україні та країнах ЄС.
4. Диференціація рівня заробітної плати в Україні та країнах ЄС.
5. Самооцінка домогосподарствами України рівня своїх доходів за 2021 рік
6. Аналіз ринку праці в Україні та країнах ЄС.
7. Пенсійне забезпечення в Україні та країнах ЄС.
8. Середній клас: ознак ідентифікації в Україні та зарубіжних країнах

9. Характеристика Глобального індексу голоду: Україна та зарубіжні країни
10. Характеристика Індексу людського розвитку: Україна та зарубіжні країни
11. Аналіз витрат як складова оцінки фінансового стану домогосподарств
12. Структура споживання домогосподарств в країнах Європи.
13. «Раптова бідність» та зниження доходів під час війни.
14. Особливості управління власними фінансами під час війни.
15. Ринок праці під час війни.

Ситуаційне завдання 2. Складіть бюджет домогосподарства, щоб забезпечував рівень споживання не нижче прожиткового мінімуму. Рівень доходів визначити, виходячи із сформульованих науково-педагогічним працівником умов щодо кількості членів домогосподарства, їх соціального статусу тощо.

Методичні вказівки:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: доходи, заробітна плата, підприємницький дохід, сімейні доходи, крива Лоренца, рівень життя, бідність.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Доходи, їх види та джерела формування. Сутність та механізм розподілу доходів. Функціональний та персональний розподіл доходів. Форми розподілу доходів за трудові результати та економічну діяльність.

Заробітна плата: сутність, форми та системи заробітної плати. Дохід від кооперативно-колективної та індивідуальної трудової діяльності. Підприємницький дохід. Доходи від власності та рентні доходи. Сімейні доходи, їх структура та використання. Заощадження як необхідний елемент у структурі сімейних доходів. Номінальні та реальні доходи. Диференціація доходів та її межі. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.

Соціальні аспекти економічних відносин. Рівень та якість життя населення. Прожитковий мінімум. Бідність. Необхідність та сутність системи соціального захисту населення. Основні елементи механізму соціального захисту. Державне регулювання розподілу доходів. Роль держави у забезпеченні соціального захисту в умовах переходу до ринкової економіки.

Тема 10. Роль держави в ринковій економіці

Питання для усного опитування та дискусії

- 11.1. Необхідність і суть державного регулювання в ринковій економіці.
- 11.2. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки.
- 11.3. Фінансова система. Суть і структура фінансової системи.
- 11.4. Податкова система і податкове регулювання.
- 11.5. Грошова (монетарна) політика держави.
- 11.6. Соціальна політика держави.

Аудиторна письмова робота

Виконання студентами тестових завдань з питань теми заняття.

Ситуаційне завдання 1. Студентам пропонується підготувати доповідь-презентацію по одній з наступних тем:

1. Монетарна політика основних центробанків світу та України.
2. Порівняльний аналіз податкових систем зарубіжних країн та України.
3. Світовий досвід державного регулювання цін на споживчі товари та послуги в умовах інфляції і кризових явищ в економіці.
4. Державне регулювання інноваційної діяльності: зарубіжний досвід.
5. Соціальна політика ЄС: сучасні виклики та перспективи.
6. Соціальна політика економічно розвинутих країн в умовах глобалізації.

7. Структура бюджету України.
8. Державний борг: тенденції розвитку та методи управління.
9. Основні макроекономічні показники розвитку України під час війни.
10. Податки для ФОПів та великого бізнесу під час війни.
11. Валютні обмеження під час воєнного стану.
12. Військовий бюджет України.

Методичні вказівки:

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми, є: державне регулювання економіки, фінансова система, державний бюджет, податки, крива Лаффера.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

Необхідність і межі державного регулювання ринкової економіки. Держава як суб'єкт економічної системи. Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція. Економічні функції держави. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки. Співвідношення державного і ринкового механізмів регулювання національної економіки.

Фінансова система. Суть і структура фінансової системи. Державний бюджет. Місцеві бюджети. Формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів. Бюджетний дефіцит, його види та способи покриття. Державний борг: причини виникнення, види та наслідки. Управління державним боргом.

Податки. Елементи системи оподаткування. Крива Лаффера. Функції податків: фіскальна, регулююча, стимулююча. Класифікація податків. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.

Грошова (монетарна) політика держави. Центральний банк країни, його функції, інструменти грошово-кредитної політики.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів є однією з форм оволодіння матеріалом із навчальної дисципліни «Економічна теорія». Виконання самостійної роботи дозволяє студентам розвивати самостійне мислення, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички в галузі екологічного управління.

Самостійна робота із навчальної дисципліни «Економічна теорія» передбачаються у формі індивідуальних завдань, наведених нижче. Індивідуальні завдання виконуються у межах годин, відведених для самостійної роботи навчальним планом.

Студенти виконують індивідуальні завдання самостійно з одержанням необхідних консультацій від науково-педагогічного працівника протягом семестру.

Індивідуальне завдання 1. Підготувати есе на одну з запропонованих тем:

1. Соціальна політика та міграція – як вирішити міграційну кризу в країнах ЄС? Чи скорочення соціальної підтримки зупинить міграційні потоки?
2. Як повернути українських біженців додому після війни?
3. Екологічні наслідки війни в Україні та їх вплив на національну економіку.
4. Соціально-демографічні проблеми України в умовах повномасштабної війни.

Обсяг есе – 7000-10000 знаків з пробелами. Есе має містити власні міркування на задану тему, унікальність тексту – не менше 75%.

Індивідуальне завдання 2. Презентувати міні-проект створення на території ОТГ соціального підприємства або реалізації соціальноорієнтованої ідеї.

Соціальне підприємство – це бізнес, метою якого є внесення інноваційних, позитивних змін у суспільне життя задля вирішення існуючих соціальних проблем. Місією соціального підприємства є здійснення бізнес-діяльності для фінансової і гуманітарної допомоги тим, хто її екстрено потребує (наприклад, частина прибутків спрямовується на благодійність). Прикладами таких підприємств може бути: пекарня, миловарня, карамельна майстерня, підприємство з пошиття одягу, громадський ресторан, виробництва екологічно чистого одноразового посуду, вирощування «нішових» культур тощо)

Обґрунтування міні-проєкту передбачає:

1. Сформулювати повну та коротку назву проєкту.
2. Охарактеризувати проблему, на яку спрямовується реалізація проєкту.
3. Здійснити аналіз зацікавлених сторін та визначити реалізаторів проєкту.
4. Сформулювати мету проєкту.
5. Описати продукт проєкту, інноваційність проєкту та/або продукту.
6. Навести приклади реалізації таких проєктів в Україні чи світі.
7. Описати очікувані результати (ефекти) проєкту.

1.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання передбачаються у формі рефератів-оглядів. Завдання обирається студентом на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами.

Форма контролю – перевірка правильності виконання ІНДЗ із врахуванням самостійності, творчості, правильності розрахунків і вмінням захистити результати дослідження. Захист (до 5 хвилин) за темою реферату відбувається під час заліково-екзаменаційної сесії у день проведення консультацій з навчальної дисципліни «Економічна теорія».

Темати рефератів

1. Сальдо торговельного та платіжного балансу як макрофінансовий показник інтегрованої оцінки діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, держави та фінансових інституцій у сфері міжнародних фінансових відносин.
2. Приріст ВВП як індикатор результативності економіки.
3. Монетарні і фінансові показники економічного розвитку.
4. Загальноекономічні показники розвитку економіки.
5. Нерівність розподілу доходів і бідність як проблеми для державної політики.
6. Демоніполізація і розвиток конкуренції в економіці України.
7. Рівень життя населення та фактори, що його визначають.
8. Основні макроекономічні проблеми та суперечності економіки України
9. Структурна перебудова та структурна політика в Україні.
10. Регулятори і важелі антикризової політики держави.
11. Потенціал індивідуального розвитку людини як узагальнюючий показник добробуту населення країни.
12. Структура споживання. Мінімальний споживчий бюджет і прожитковий мінімум.
13. Критерії забезпеченості та бідності.
14. Економічний статус як фактор диференціації у соціальному забезпеченні.
15. Диференціація економічного статусу - основа соціального розшарування суспільства.
16. Основні соціально-економічні методи як результати вирівнювання економічного статусу населення.
17. Сутність, принципи, основні джерела та порядок формування фінансів для соціальної сфери.

18. Роль і значення соціальних проектів у підприємницькій діяльності некомерційних установ і підприємств соціальної сфери обслуговування.
19. Проблеми розвитку економічної системи соціальних послуг, розширення їх асортименту та доступності для населення.
20. Основні напрями підвищення економічної ефективності у підприємницькій діяльності соціальних служб.
21. Типові норми і специфіка оплати праці спеціалістів з соціальної роботи.
22. Підприємницька діяльність в сфері соціальної роботи.
23. Об'єктивна необхідність розвитку підприємництва в сфері соціального обслуговування населення.
24. Сутність, особливості та види підприємницької діяльності в соціальній сфері.
25. Бюджетне фінансування соціальної сфери: проблеми та недоліки. Бюджетні дотації та їх соціальне значення.
26. Особливості фінансування соціальної роботи з місцевого бюджету. Джерела і структура місцевого бюджету, принципи його формування.
27. Роль і призначення позабюджетних фондів для фінансування соціальної роботи.
28. Формування фондів соціальної підтримки населення та їх роль у соціальному захисті найуразливіших груп суспільства.
29. Об'єктивна необхідність зниження частки державних вкладень і зростання ролі соціального страхування в створенні основних джерел фінансування соціальної роботи.
30. Економіка установ і підприємств соціального обслуговування як некомерційна діяльність.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі письмового екзамену. Структура екзаменаційного білету включає 2 теоретичні питання, 5 тестових завдань.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Предмет та функції економічної теорії економічної теорії.
2. Етапи становлення і розвитку економічної думки в суспільстві
3. Метод економічної теорії та його складові елементи
4. Суть і структура продуктивних сил та виробничих відносин
5. Рушійні сили економічного прогресу: суперечності, економічні потреби та економічні інтереси, конкуренція.
6. Критерії економічного прогресу. Соціальний прогрес.
7. Суть економічної системи, її структура. Типи економічних систем.
8. Валовий внутрішній продукт (ВВП) та валовий національний дохід (ВНД): суть і методики обрахунку.
9. Економічні потреби суспільства, їх суть і структура. Корисність продукту. Потреби та ресурси.
10. Економічні інтереси: суть, структура, класифікація. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.
11. Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти власності.
12. Структура економічної власності. Типи і форми власності.
13. Особливості розвитку відносин власності в Україні. Економічна суть роздержавлення власності. Приватизація.
14. Економічний вибір. Крива виробничих можливостей. Основні фактори суспільного виробництва, їх взаємозв'язок.

15. Ефективність виробництва її економічні та соціальні показники.
16. Зміст і структура суспільного виробництва.
17. Ресурси виробництва та їх види. Основні фактори виробництва та їх взаємозв'язок.
18. Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне.
19. Товар і його властивості. Мінова вартість. Споживча вартість та її показники. Конкретна і абстрактна праця.
20. Еволюція форм вартості і виникнення грошей. Роль грошей в ринковій економіці.
21. Сутність грошей, функції грошей. Закони грошового обігу.
22. Капітал як фактор виробництва. Структура капіталу та його обіг.
23. Основний та оборотний капітал.
24. Змінний капітал та додаткова вартість. Необхідний робочий час та додатковий робочий час.
25. Фізичне та моральне зношення основного капіталу. Амортизація як інструмент відтворення основних засобів.
26. Інфляція, її суть і причини.
27. Види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.
28. Сутність доходу як економічної категорії. Доходи населення, їх види та джерела формування.
29. Сутність та механізм розподілу доходів.
30. Функціональний та персональний розподіл доходів.
31. Заробітна плата як ціна товару «робоча сила» та форма розподілу за результатами праці.
32. Форми та системи заробітної плати.
33. Сімейні доходи, їх структура та використання. Диференціація доходів населення. Заощадження населення.
34. Доходи від власності та рентні доходи.
35. Диференціація доходів та її межі. Крива Лоренца і коефіцієнт Джині.
36. Ринок праці та особливості його функціонування.
37. Безробіття. Види безробіття. Причини та наслідки безробіття.
38. Соціальні аспекти економічних відносин. Рівень та якість життя населення.
39. Система соціального захисту населення.
40. Роль держави у регулюванні розподілу доходів і забезпеченні соціального захисту.
41. Поняття ринок. Структура та функції ринку. Види ринків.
42. Суб'єкти ринку: домогосподарства, фірми, держава.
43. Сутність попиту і фактори, що його визначають. Закон попиту.
44. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Закон пропозиції. Ринкова рівновага.
45. Конкуренція: суть, форми, методи. Закон конкуренції.
46. Суть, причини та види монополії. Форми монополій. Монопольна влада. Економічні наслідки монополізму.
47. Антимонопольна політика і антимонопольне законодавство.
48. Необхідність і сутність інфраструктури ринку та її організаційно-функціональна побудова.
49. Сутність капіталу, його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма.
50. Промисловий капітал та його кругообіг.
51. Сутність торговельного капіталу. Витрати обігу та торговельний прибуток.
52. Позичковий капітал і позичковий процент.
53. Кредит як форма руху позичкового капіталу та його основні форми.

54. Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки .
55. Акціонерний капітал. Ринок цінних паперів.
56. Підприємство як суб'єкт економічної системи. Функції підприємства.
57. Класифікація підприємств. Організаційно-правові форми підприємств.
58. Поняття доходу та витрат підприємства, визначення фінансового результату діяльності.
59. Ризик в діяльності підприємства та управління ним. Проблеми банкрутства.
60. Перспективи розвитку підприємництва в Україні.
61. Система державної підтримки малого і середнього бізнесу.
62. Аграрна сфера виробництва та її особливості.
63. Земля як економічна категорія і фактор виробництва. Форми власності на землю і форми господарювання у сільському господарстві.
64. Сутність земельної ренти, її види та механізм створення.
65. Агропромисловий комплекс: сутність, призначення, структура.
66. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми.
67. Міжнародна спеціалізація і кооперація виробництва.
68. Структура світового ринку.
69. Міжнародний рух капіталів. Причини, форми вивозу капіталу. Наслідки вивозу капіталу.
70. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні кредити.
71. Сутність та етапи становлення світового господарства. Основні форми міжнародних економічних відносин.
72. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми.
73. Міжнародна міграція робочої сили.
74. Міжнародна спеціалізація і кооперація виробництва.
75. Причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем.
76. Фондова біржа та її функції.
77. Необхідність і суть державного регулювання в ринковій економіці.
78. Циклічність як форма розвитку національної економіки. Фази економічного циклу.
79. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки.
80. Фінанси в системі економічних відносин.
81. Податкова система і податкове регулювання.
82. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави.
83. Грошово-кредитне регулювання економіки.
84. Банківська система та її інституційна будова. Проблеми функціонування банківської системи України.
85. Сучасна організаційно-економічна структура світового господарства. Закономірності розвитку світового господарства.
86. Форми міжнародних економічних відносин.
87. Виробнича кооперація та спеціалізація в міжнародному бізнесі.
88. Економічна інтеграція. Її суть та стадії.
89. ТНК в системі міжнародних економічних зв'язків.
90. Світові валютно-кредитні відносини.

1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Промисловий капітал та його кругообіг.
2. Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти власності.
3. Тестові завдання.
  1. Предмет вивчення економічної теорії:
    - а) закони управління економічними процесами;
    - б) окремі частини економіки;
    - в) виробничі відносини, тобто відносини, які виникають у процесі виробництва, розподілу,

- обміну і споживання матеріальних благ;
 г) закони виробництва та споживання в капіталістичному суспільстві.
2. При сплаті процента за позику гроші виконують функцію:
 а) міри вартості; в) засобу платежу;
 б) засобу обігу; г) засобу заощадження.
3. Сума експорту та імпорту – це:
 а) зовнішньоторговельний товарооборот; в) чистий імпорт;
 б) сукупний експорт; г) чистий експорт.
4. В якому випадку школи (напрямки) економічної теорії розташовані в історичній послідовності?
 а) класична політекономія, неокласика, фізіократія, меркантилізм, кейнсіанство;
 б) меркантилізм, фізіократія, класична політекономія, неокласика, кейнсіанство;
 в) меркантилізм, класична політекономія, фізіократія, неокласика, монетаризм;
 г) фізіократія, меркантилізм, класична політекономія, неокласика, кейнсіанство.
5. Державний бюджет – це:
 а) план розподілу видатків держави;
 б) план формування доходів держави;
 в) план розподілу видатків і формування доходів держави;
 г) немає правильної відповіді.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

Рис. 2.1. Схема нарахування балів студентам за результатами навчання

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни «Економічна теорія», обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З навчальної дисципліни «Економічна теорія» передбачено проведення 5 лекційних занять за заочною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій				
			1	2	3	4	5
1.	Заочна	15	1	1	1	1	1

2.3. З навчальної дисципліни «Економічна теорія» передбачено проведення 2 семінарських занять за заочною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

Розподіл балів за самостійну роботу з навчальної дисципліни «Економічна теорія»

№ з/п	12 тем	Номер теми												Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	
1.	Підготовка ессе.	20												20
1.	Обґрунтування міні-проекту.	20												20
	Усього балів													40

2.5. За семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку з навчальної дисципліни «Економічна теорія», студент заочної форми навчання може максимально одержати 30 балів. Шкала визначення кількості балів та критерії оцінювання знань студентів за результатами семестрового контролю, подана у табл. 4.8 Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

Перерозподіл балів, в межах максимально можливого одержання їх кількості за надані студентами відповіді в письмовій формі на завдання екзаменаційного білета, наведено в таблиці

№ з/п	Алгоритм нарахування балів	Номер питань екзаменаційного білета			Разом балів
		1	2	3	
1.	Максимальна кількість балів за відповідь на питання білету	12,5	12,5	5	30,0
	Усього балів	12,5	12,5	5	30,0

3. Рекомендовані джерела

Тема 1

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
3. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
4. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
5. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
6. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
7. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014.416 с.
8. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.
9. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

Тема 2

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
3. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
4. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
5. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
6. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
7. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014.416 с.
8. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.
9. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

Тема 3

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
3. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.

4. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
5. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
6. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
7. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014.416 с.
8. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.
9. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

Тема 4

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
3. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
4. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
5. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
6. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
7. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014.416 с.
8. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.
9. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

Тема 5

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
3. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
4. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
5. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
6. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
7. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014.416 с.
8. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.
9. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

Тема 6

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Бідність та нерівні можливості дітей в Україні / Дитячий фонд ООН (ЮНІСЕФ) в Україні та Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. Київ, 2021. 108 с.
3. Вимірювання якості життя в Україні. Аналітична доповідь / Лібанова Е. М., Гладун О. М., Лісогор Л. С. та ін.; Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи НАН України, Програма Розвитку ООН, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Київ, 2013..
4. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
5. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
6. Населення України. Демографічний вимір якості життя : монограф. / за ред. О. М. Гладуна ; НАН України, Ін-т демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи. Київ, 2019. 396 с. I
7. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
8. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
9. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
10. Витрати і ресурси домогосподарств України. Стат. збірник 2019, 2018, 2016, 2014. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/2020/zb/06/zb_vrd_19_ue.pdf.
11. Комплексна оцінка бідності та соціального відчуження в Україні за 2016—2018 роки. Аналітична записка. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М.В. Птухи URL: https://idss.org.ua/arhiv/Year_2018_Pov.pdf
12. Методика комплексної оцінки бідності. Затв. Наказ Міністерства соціальної політики України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства фінансів України, Державної служби статистики України, Національної академії наук України № 827/403/507/113/232 від 18.05.2017 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0728-17#Text>
13. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 248 с.

Тема 7

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
3. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
4. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
5. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.

6. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
7. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014.416 с.
8. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.
9. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

Тема 8

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
3. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
4. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
5. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
6. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
7. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014.416 с.
8. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.
9. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

Тема 9

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
3. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
4. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
5. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
6. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
7. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014.416 с.
8. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.
9. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

Тема 10

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Бюджетний кодекс України: Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Верховна Рада України. Законодавство України. URL:

<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.

3. Відродження Донбасу: оцінка соціально-економічних втрат і пріоритетні напрями державної політики / Національна академія наук України. Київ, 2015. 167 с.

4. Длугопольський О. В. Економіка державного сектора : навч.-метод. посіб. [для студентів денної форми навчання (галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», напрям підготовки 051 «Економіка»)] / О. В. Длугопольський. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 63 с.

5. Дрималовська Х. В., Бала Р. Д. Державна соціальна політика: сутність, моделі, напрями. *Проблеми економіки*. 2021. № 1 (47). С. 178-184. <http://doi.org/10.32983/2222-0712-2021-1-178-184>.

6. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.

7. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.

8. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.

9. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.

10. Податкова система: підручник / З. С. Варналій, М. В. Романюк. Київ: Знання України, 2019. 567 с.

11. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

12. Політика монетарного розширення на підтримку зростання і розвитку. Київ, 2016, 116 с.

13. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.

14. Посилення значимості монетарної політики в країнах Центральної і Східної Європи у посткризовий період і рекомендації для України. / Наук. ред. В.Юрчишин . Київ: Заповіт, 2019. 147 с.

15. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014. 416 с.

16. Стігліц Дж. Е. Економіка державного сектора / Дж. Е. Стігліц; пер. з англ. А. Олійник, Р. Скільський. К.: Основи, 1998. 854 с.

17. Сучасна валютна політика та особливості її реалізації в Україні. Київ, 2016, 120 с.

18. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.

19. Фондовий ринок: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Книга 1. Київ: Знання, 2015. 621 с.

20. Фондовий ринок: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. Книга 2. Київ: Знання, 2016. 686 с.

21. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

Тема 11

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.

2. Білорус О.Г. Економічна глобалістика. Світ-система глобалізму: монографія; Ун-т "Україна". К., 2016. 536 с.

3. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. Київ, 2018, 202 с.
4. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
5. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
6. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
7. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
8. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ . Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
9. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ . Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
10. Сучасна валютна політика та особливості її реалізації в Україні. Київ, 2016, 120 с.
11. Бюджетний кодекс України: Кодекс України від 08.07.2010 № 2456-VI. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
12. Податковий кодекс України: Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
13. Податкова система: підручник / З. С. Варналій, М. В. Романюк. Київ: Знання України, 2019. 567 с.
- 14.

Тема 12

1. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія 2006, 2017. 280 с.
2. Білорус О.Г. Економічна глобалістика. Світ-система глобалізму: монографія; Ун-т "Україна". К., 2016. 536 с.
3. Глобальні тенденції і перспективи: світова економіка та Україна. Київ, 2018, 202 с.
4. Козак Ю.Г. та ін. Основи економічної теорії : Навчальний посібник./ Ю.Г. Козак , С.С. Шаповал, О.С. Кіро, М.А. Заєць, М.І. Барановська, Л.Б. Боденчук , Є.В. Кравченко, Л.Я. Коноводченко, О.В. Захарченко, В.В. Курмиженко. К.: Центр учбової літератури, 2012. 264 с.
5. Мочерний С.В. Економічна теорія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. Київ: Академія, 2009. 630 с.
6. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
7. Основи економічної теорії: підруч. для студ. вищ. навч. закл. За ред. А.А.Чухна. Київ: Вища школа, 2001. 606 с.
15. Політична економія. навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За ред. В.О.Рибалкіна. Київ: Академвидав, 2004. 672 с.
16. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 № 959-ХІІ . Верховна Рада України. Законодавство України. URL:

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

17. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія. Навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014. 416 с.
18. Сучасна валютна політика та особливості її реалізації в Україні. Київ, 2016, 120 с.
19. Федоренко В. Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.
20. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2016. 476 с.

4. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Матеріали інтернет-сторінки Євростату. URL: <http://ec.europa.eu>.
2. Наукометрична база даних Web of Science. URL: <https://www.webofscience.com>
3. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
4. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
5. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
6. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
7. Державна служба України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/>
8. Державний центр зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
9. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>.
10. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>.
11. Фонд соціального страхування. URL: <http://www.fssu.gov.ua/>
12. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
13. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
14. Науково-теоретичний журнал «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua>.
15. Науковий часопис Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова «Університетські наукові записки». URL: <http://old.univer.km.ua/vumogy.php>
16. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>.
17. Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>.
18. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua>.
19. Human Development Report. URL: <https://hdr.undp.org/en/2020-report>
20. The Economist. URL: <https://www.economist.com/>
21. The Big Mac index. URL: <https://www.economist.com/big-mac-index>
22. Public Data. URL: <https://www.google.com.ua/publicdata/directory>
23. Knoema. World Data Atlas. URL: <https://knoema.com/atlas/topics/Economy>